

Tayfun'un toplumsal manzaraları titizlikle ele aldığı işleri bir süredir radarımızdaydı. Hayatlarımızda katlanmak zorunda kaldığımız adaletsizlikleri, bu manzaralar üzerinden tuvaline yansıtan sanatçıyla, Erinç Seymen XOXO için buluştu ve resimlerinin alt metinlerini konuştu. **TAYFUN GÜLNAR**

Röportaj:
Erinç
Seymen

Fotoğraf:
Gökhan
Polat

ERİNÇ SEYMEN: Tayfun, senin resimlerinle ilgili bana ilk çarpıcı gelen unsur, katlanmak zorunda kaldığımız toplumsal adaletsizliği aslında hep beraber inşa ettiğimize dair vurguydu. Resimlerin, en çaresiz kurbanları dahi sanık koltuğuna çağırıyor sanki. Bu açıdan suç kavramını kişisel ölçekte değil de, toplumsal ölçekte incelemeye yatkın olduğun söylenebilir mi?

TAYFUN GÜLNAR: Bahsettiğin vurguyu saptama konusunda sana katılıyorum. Kimseyi korumuyorum. Olmakta gecikmemiş her bir acının sorumlularıyız. Bugün iyi ve doğru olduğunu varsaydığımız dogmalar ya da ahlaki kurallarımız aynı gün başka bir toplumda uzak ve tersine karşılanabilir. İnsanlık tarihi inandıkları uğruna kendi alanına sahip çıkarken ötekini varlığını anlamlandırdığı yaşam biçiminin üzerine ayak basıp et kemik çiğneyenlerle dolu. Adaletsizliğine göz yumduğumuz ya da sindirilmişliğimizin pençesindeki her bir sessiz dakikamızın sorumlularıyız.

ES: Resimlerinin bütününden çıkan şöyle bir sonuç var gibi: Medeniyetin sızdığı her yer güvenli olmaktan çıkmıştır. Kişiler arası ilişkilerdeki güven sorunu ise, birkaç ufak örnek dışında, henüz resminin ilgi alanına girmiş gibi görünmüyor; resminin ilgi odağında şimdilik kitlesel/kurumsal yıkımların neden olduğu güvensizlik var. Kişiler arası güvensizliği toplumsal güvensizlikten ayırıyor musun?

RG: Güvensizliğimden çıkan şey bir kıvılcım. Medeniyetin İstanbul'unu ele alayım. Burada yaşıyorum burada üretiyorum. Sokağı izliyorum. İstanbul gibi büyük bir şehirde ilk gözüme çarpan acı gerçek sınıfsal farklılıklar ve ayrımcılık oluyor. Ve ülkede her kesimin mahallesi, ideolojik farklılıkların keskin bir ayrımla yarıldığı bölgecilik var, kendinden olmayanı ayıran bir düşünüş bu. Bu toplumsal çöküşü, hepimizin içinde bir yerlerde herhangi bir geçmiş zamanda ötelenmiş çocuklar gerçekleştiriyor. Adaletsiz yargılardan tutun da şeffaflığı şaibeli sözlerin yalan kulelerinden dökülen kandırmalarına, tümü o toplumu uçsuz karanlığa itiyor. Eternal Cycle serisinde sınıfsal ayrımlar gözetmeksizin bir arada bulunan bir kitleyi Eternal Cycle V'de ele almaya gayret ettim... Kitlesel/kurumsal yıkım, kişiler arası nedenlerden doğarak kitlelere güvensizlik aşıyor. Bulaşıcı bir hastalık derecesinde yayılarak, düşüncelerimizi istila edip, şüphelerle bizi uyutuyor. Bunu biraz genişletecek olursam, toplumsal güvensizliğimizin her defasında iktidarı, toplumu korkuyla sindiren güç sahipleri elde tutuyor.

ES: Resimlerinle ilk karşılaşmamdan bu yana titizlikle üstünde çalıştığın toplumsal manzaralarla Cioran'ın topluma duyduğu büyük öfke arasında bir akrabalık olduğunu düşünüyorum. Öte yandan, Cioran'dan farklı olarak senin resimlerine, kara mizaha ya da kısa ve acı bir kahkahaya dahi geçit vermeyen bir katılık hakim. Bu tavizsiz ciddiyetin izleyicinin sabrını

zorlayabileceğinden endişe duyduğun oluyor mu?

RG: Şimdilik tebessüme yer veremiyorum. Tanık olduğum düzen beni tatminsizlik eşliğinden mutsuzluk basamağına çıkarmaya gayret eder nitelikte. Ancak her şeye rağmen rengi çok sınırlı bir şekilde resmime yedirmeyi düşünüyorum. Bir gözlemci gibi geçmişin yıkıntısını öğrenmiş, pırlıtlı hayalleri gerçekleştirilememiş düzeni geleceğin acılarına bağlayan kıyamet habercisi gibi. Umutsuzluktan ziyade, beceremediğimiz mükemmelliğin boynumuzu büken ağırlığını selamlamak gibi. Resimlerimin bu denli katı ve izleyene bir umut verme amacından yoksun bir biçimde karanlık habercisi olmaları bunca şeyi hiç mi hiç istemeyişimden ileri gelir. Televizyon programlarının şatafatlı saçmalığı, her canlı

Eternal Cycle V", oil on canvas, triptych, 170x340 cm (170x85; 170x170; 170x85 cm), 2016, detay

bomba eyleminde, hepimizin kaderini etkileyen olaylarda, her şeyin kontrolleri altında olduğunu ileri sürenlerin gölgesinde yaşamaktayız. Elbette ki bunlardan beklentim günlerimin anlamını parlatacak ya da bana yaşamın gücünü bağışlayacak bir kurtarıcılık değil. Bu karanlığın altını çizmemin sebebi geleceğe tedirgin yürüdüğümüzü bilmemiz gerektiğidir.

ES: Figürlerinin cinsiyeti var mı? Şöyle de sorabilirim: Ataerkinin, birçok toplumsal şiddet biçimini önceleyen en eski şiddet biçimlerinden biri olduğunu düşünürsek, resimlerin, şiddet tarihini ağırlıklı olarak ataerkin şiddetin tarihi olarak mı ele alıyor?

RG: Figürlerimin cinsiyeti şiddet bedeni. Şiddeti erkeklerde gördüm. Kendimde gördüm. Çocukken

**Invasion Series, Invasion V”,
oil on canvas, 155x165 cm,
2016, detay**

televizyonda erkekler kadınları öldürüyorlardı, halen. Erkek savaşçılar erkek savaşçılarla savaşıyorlardı. Erkek komutanlar savaşlar yönetti. 15 yıldır bir erkek, erkeksi söylemlerle her gün erkekçe konuşup duruyor. Erkekler gücün kudretin bedenleşmiş haliymişçesine ortalıkta kol geziyor, yapıp yıkmaya geçmişteki gibi devam ediyor. Şiddetin tarihini erkek şiddetine bağlamam yanlış sayılmaz. Gücü elinde topladıkça güçsüze dair kurallar belirlemekte her zamanki gibi başarılı, aksi olanın cezalandırılmasında başı çekmekte. Genellikle resimlerimde erkeğin güç temsili yıkım makinesini çağrıştıran kaslı gövdelerinin püskürttüğü ateşi görürsünüz. İşte yıkımın habercisi düşüncesizce kasıp kavuran bir ölüm makinesi doğurmuştur insanlık. Baskın çıkma hırsıyla kavru lan bu bedenler daha zayıf olanı her zaman ezmek üzere programlanmış bir zincirin dişlileridir.

es: Lucian Freud, izleyicinin renklere atfettiği anlamlardan uzak durmak için geniş bir renk paletinden kaçındığını söylüyordu. Senin renk paletin de hayli kısıtlı. Bu tercihin Freud’unkine benzer bir nedenden mi yoksa başka bir nedenden mi kaynaklanıyor?

tg: Benimki Freud’unkinden çok daha fazla kısıtlı. Hayatımdaki renklerin azalması bir şekilde resme de dahil. Desen geçmişimin resmimin üzerinde ağırlığını hissettirdiğini fark ediyorum. Olabildiğince detaya inmeye gayret ediyorum. Sabır ve konsantrasyonumu sağlama konusunda, kendimi resme adamama yardımcı olan şey süreci uzatmak. Ve bu yarattığım ortamlara gelecek olursam, atmosferi oksijenden yoksunlaşmış fakir bir coğrafya söz konusu. İnsanlığın dünya tarihinde rol oynadığı kısacık bir periyotta neler yapabildiğine dair... Tüketme çılgınlığıyla verimsizleştirdiği toprakların belki bir kıyamet gününü haber verdiğinden bahsedebilirim.

es: Kimi resimlerinde ortaya çıkan avcı sürüngen motifi ve son derece şiddetli çatışmaları öyküleyen türler arasılık şunu sormayı zorunlu kılıyor: İnsan dışında kalan hayvan türlerine yüklediğin iyicil ve kötücül anlamlar var mı? İnsana özgü örgütlü kötülüğü insan dışındaki türlere atfetmenin türcü bir yaklaşım olduğu göz önünde bulundurulursa, senin resimlerinde de benzer bir türcülük olduğu iddiasıyla karşılaşsan nasıl yanıt verirdin?

tg: Resimlerimde genel anlamda iyimserlik örneği sergileyen bir şey yok diyebilirim. Türcü bir yaklaşımdan ziyade bu şiddetli çatışmalar doğada karşılaşacağımız türden. İyicil görünen en zavallı yaratık dahi daha zayıf olanın bedeninde acılı bir son yaratabilecek savunma/saldırı potansiyeliyle kodlanmış bir organizmadır. Aynı zamanda sürüngenlerin çok eski akrabaları kuşların özelliklerine de sahip olduklarını görürüz resimlerimde. Yerçekimine meydan okuyabilirler. Bu noktada hep yerçekimini düşünürüm. Sürüngenler uçamayacakları gerçeğiyle zihnimizde var olsalar da gücünün doruğuna ulaşip uçmayı ne kadar başarabileceklerdir? Yerçekimi, bir geri dönüşü, diplerde saklananların ayaklarımızın altında ezdiklerimizin geri dönüşünü barındırıyor, korkuyu da. Hep birlikte üstesinden geleceğimiz imkansızlığa duyduğum nefrete karşı bir büyü, bir arzu bu belki de. Kurallardan zincirlerden kopmuş bir düşünüşün büyüü.

es: Uzun yıllardır İstanbul’un en eski ve en muhafazakar semtlerinden birinin göbeğinde yaşıyor ve çalışıyorsun. Semt sakinlerinin şehrin tarihiyle, özellikle 1453 öncesiyle nasıl bir ilişki kurduğunu gözlemledin?

tg: Yan bahçede bir komşumun kırık bir devşirme Roma sütunun üzerinde mangal yaptığına tanık olmuşum. Şehrin kültürel tarihini düşündüğümde koca bir boşlukta kalıveriyorum. Doğan Kuban “Kentin sadece 2000 hektarı 550.000 hektar içinde (yani 225’te biri) tarihi bazı kalıntılar içeriyor. Bir de her gün bozulan eşsiz bir doğal yapısı var.” diyor... ⊗

Üst: Invasion VI", oil on canvas, 165x155 cm, 2017, detay

Sol alt: Invasion Series, Invasion IV", oil on canvas, assemblage, 168x168x15 cm (134x37.5; 150x100 cm), 2016

Sağ alt: Eternal Cycle IV", oil on canvas, 214x146 cm (100x124 cm; 114x146 cm), 2016, detay